

Glyfosaat; zó veilig, dat je er doodziek van wordt

Het gebruik van glyfosaat moet wereldwijd verboden worden voor humane en planetaire gezondheid.

Glyfosaat is het meest gebruikte pesticide ter wereld, wat zorgwekkend is omdat de negatieve effecten ervan op de menselijke gezondheid en het milieu goed gedocumenteerd zijn. Blootstelling aan dit 'populaire' pesticide kan volgens robuust wetenschappelijk bewijs onder andere kanker veroorzaken. De tumor studies leveren voldoende bewijs om **glyfosaat in te schalen in categorie 1B Carcinogeen (HEAL)**

Blootstelling aan pesticiden op basis van glyfosaat is in verband gebracht met bepaalde soorten kanker en met nadelige effecten op de menselijke ontwikkeling en hormonale systemen. Bijzonder zorgwekkend is dat bepaalde gezondheidseffecten die samenhangen met het gebruik van glyfosaat ook kunnen worden doorgegeven aan andere generaties. Dit betekent dat de negatieve gevolgen van blootstelling aan dit giftige bestrijdingsmiddel niet stoppen bij de blootstelling van één persoon. Niet alleen bij lokale blootstelling maar ook op of in groente en fruit worden tussen 70-85% gifresten aangetoond (NVWA).

-Factsheet bestrijdingsmiddelen/pesticiden - Nederlands Centrum voor Beroepsziekten 2018

- Acute vergiftiging
- Chronisch:
  - Kanker
  - Aandoeningen zenuwstelsel: Alzheimer, Parkinson, ALS
  - Vruchtbaarheid, voortplanting, zwangerschap en ontwikkeling: onvruchtbaarheid, verminderde zaadkwaliteit, aangeboren afwijkingen, endocriene invloeden, ontwikkelingsstoornissen bij kinderen zoals ADHD, autisme en ontwikkelingsachterstand
  - Longaandoeningen zoals Asthma en COPD
  - Metabole aandoeningen zoals overgewicht en diabetes (type 2)
  - Hart- en vaatziekten
  - Andere chronische aandoeningen

In 2015 concludeerde het International Agency for Research on Cancer (IARC), de gouden standaard voor het identificeren van kankerverwekkende stoffen van de Wereldgezondheidsorganisatie, dat glyfosaat "waarschijnlijk kanker bij mensen veroorzaakt".

En toch concludeerde de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid (EFSA) eind 2016 dat het beschikbare bewijs de classificatie van glyfosaat als kankerverwekkend niet rechtvaardigde.

Zowel wetenschappers als maatschappelijke groeperingen bekritiseerden dit besluit vanwege het gebrek aan transparantie en wetenschappelijke objectiviteit, en omdat het voornamelijk gebaseerd was op door de industrie gesponsorde studies.

In juni 2021 brachten de vier EU-lidstaten (Frankrijk, Hongarije, Nederland en Zweden), belast met de voorbereiding van de verlengingsdiscussie (de rapporteurs), een verklaring uit waarin werd geconcludeerd dat glyfosaat geen risico vormt voor de menselijke gezondheid.

Oorzaken van verdeeldheid, inactiviteit en verkeerde keuzes.

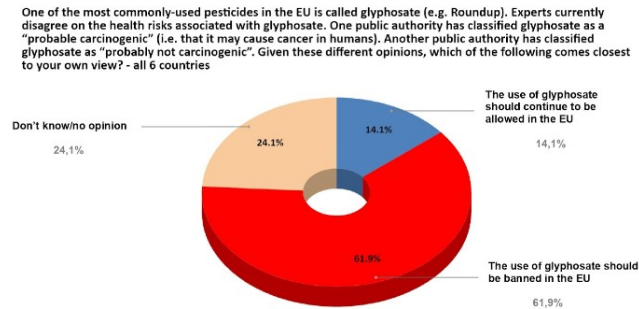
Verdeeldheid Europese aanpak (Duitse overheid zet 'streep' door glyfosaat)

Het verbod moet gaan gelden vanaf 31 december 2023. Het besluit lijkt deel uit te maken van maatregelen om de ecologische diversiteit te handhaven en daarmee bescherming te bieden aan de insectenpopulaties. De PEST-Commissie benadrukte dat de individuele lidstaten van de EU zelf mogen beslissen over het gebruik van het product.

Bezorgdheid burger krijgt geen gehoor

Via een Europees burgerinitiatief in 2017, riepen meer dan een miljoen Europese burgers de Europese Commissie op om glyfosaat volledig te verbieden en duidelijke doelen te stellen voor een toekomst zonder pesticiden. Ondanks deze massale publieke verontwaardiging hebben vertegenwoordigers van Europese regeringen in 2017 opnieuw toestemming gegeven voor glyfosaat op de Europese markt tot december 2022.

Een recente enquête van IPSOS (sept 2023) binnen Europa laat weer een grote meerderheid voor een verbod op glyfosaat zien.

Zie ook het recente Maatschappelijk Manifest Bestrijdingsmiddelen van oa FNV, Natuur en Milieu, KWF en de Parkinson verenigingen en tientallen andere belangenorganisaties.

Zie ook het recente bezwaarschrift van PAN aan het Ctgb.

Burger voelt zich niet beschermd

In de VS hebben al meer dan 100.000 mensen rechtszaken aangespannen tegen Monsanto (nu Bayer), omdat blootstelling aan het op glyfosaat gebaseerde Roundup kanker veroorzaakt. Tot nu toe zijn drie rechtszaken tegen kanker voor de rechter gekomen, waarbij jury Monsanto vonnissen van \$ 2,424 miljard hebben teruggegeven voor compensatie en voor het niet waarschuwen van consumenten dat blootstelling aan Roundup in verband kan worden gebracht met non-Hodgkin-lymfoom.

Relevante wetenschap is ogenschijnlijk achtergehouden door de industrie en in het beoordelingsproces

De bezorgdheid over de betrokkenheid van de industrie bij het EU-vernieuingsproces van glyfosaat werd verder versterkt nadat interne branchedocumenten en e-mails, bekend als "de Monsanto-papieren", aan het licht kwamen.

Onthullend is dat interne e-mails van Monsanto, die de rechtbank in 2017 openbaar maakte, laten zien dat het bedrijf het zelf ook mogelijk acht dat zijn populaire onkruidverdelger

kankerverwekkend is: "Het interessante punt is", schrijft een Monsanto-toxicoloog in een e-mail.

Recent nog in het nieuws hoe Syngenta een studie naar glyfosaat en hersenschade meer dan twintig jaar achterhield.

Uit een nieuw wetenschappelijk onderzoek (sept 2023) blijkt dat ECHA belangrijke bevindingen over de carcinogeniteit van de hand heeft gewezen en het bewijs heeft genegeerd dat **glyfosaat oxidatieve stress veroorzaakt, een erkend mechanisme dat tot kanker kan leiden.**

Hoeveel rapporten wil je hebben

- Inventarisatie Zeer Zorgwekkende Stoffen in bestrijdingsmiddelen - RIVM-briefrapport 2022-0027
  - Gewasbeschermingsmiddelen kunnen naast werkzame stoffen en formuleringshulpstoffen ook beschermstoffen en synergisten bevatten.
- Glyfosaat en glyfosaat bevattende middelen
  - Hoge Gezondheidsraad 2020 België De HGR Adviseert een verbod op glyfosaat.
- Global Biodiversity Outlook 5 - UN 2022
  - **biodiversiteitsherstel is essentieel voor een leefbare planeet**

- Locked-in Pesticides
  - Foodwatch report 2022; **onderbouwde én haalbare alternatieven** met biodiversiteitsherstel en betere bodem-, lucht- en waterkwaliteit.
- Farming for Failure
  - Greenpeace 2020 een buitenproportionele hoeveelheid van de voedselproductie wordt ingezet voor de onhoudbare intensieve veehouderij.
- Preventing disease through healthy environments - WHO 2016
- Food quality assessment in organic vs. conventional agricultural produce: Findings and issues - Applied Soil Ecology
- Gezondheid in Drievoud
  - Wetenschappelijk Raad voor integrale Duurzame Landbouw en Voeding - **geen eenduidig overheidsbeleid, geen doorberekening externe kosten,**
- Pesticides Use - FAO 2018

Geen integrale aanpak tussen departementen

Wisselende onderzoeksdoelstellingen en eventuele consequenties:

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) wil weten welke ZZS via het gebruik van bestrijdingsmiddelen in het milieu terecht komen.

Haalbaarheid van onderzoek naar blootstelling aan bestrijdingsmiddelen en de gezondheid van omwonenden RIVM-briefrapport 2022-0040

Wetenschappelijk Raad voor integrale Duurzame Landbouw en Voeding concludeert:

Onduidelijkheid die bijgedragen heeft aan vervreemding tussen boer en consument. Verschillende wegelingen zorgen voor uitstel, verwarring en polarisatie; vanuit een voorzorgsbeginsel moet glyfosaat verboden worden en zo nodig verder onderzocht moeten worden. Er zijn voldoende duurzame alternatieven.

A zeggen en B doen

In oktober 2020 heeft de EU de Chemicals Strategy binnen de Green Deal aangenomen.

Een zero tolerance ambitie: 'Phasing out from consumer products, such as toys, childcare articles, cosmetics, detergents, food contact materials and textiles, the most harmful substances, which include among others endocrine disruptors, chemicals that affect the immune and respiratory systems, and persistent substances such as per- and polyfluoroalkyl substances (PFAS).

In the Farm to Forkes Strategy is het volgende afgesproken: The Farm to Fork and Biodiversity Strategies set two key targets for pesticides: Target 1: to reduce by 50% the use and risk of chemical pesticides by 2030. Target 2: to reduce by 50% the use of more hazardous pesticides by 2030.

Een verlenging van glyfosaat past niet in de EU Green Deal strategie.

IARC (Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek) onderbouwt hoofdzakelijk het potentieel, terwijl het EPA (Milieubeschermingsagentschap van de VS) en het EFSA (Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid) zich op het risico toespitsten.

Het voorzorgsbeginsel moet lijdend zijn.

Het belangrijkste verschil in benadering is of men kijkt naar het potentieel ("hazard") dan wel naar het risico ("risk"). Potentieel (hazard) verwijst naar de intrinsieke kwaadaardige eigenschappen, toxicologisch in het algemeen en kankerverwekkend in het bijzonder, van een product, een verbinding, een bereiding, een situatie, een toestel enz.; risico (risk) drukt mogelijke negatieve gevolgen voor mensen uit en is gelijk aan potentieel maal blootstelling.

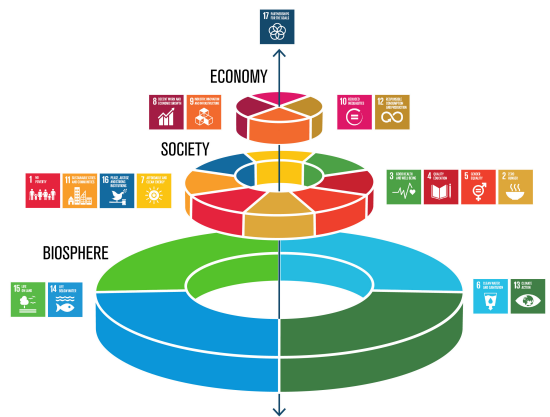
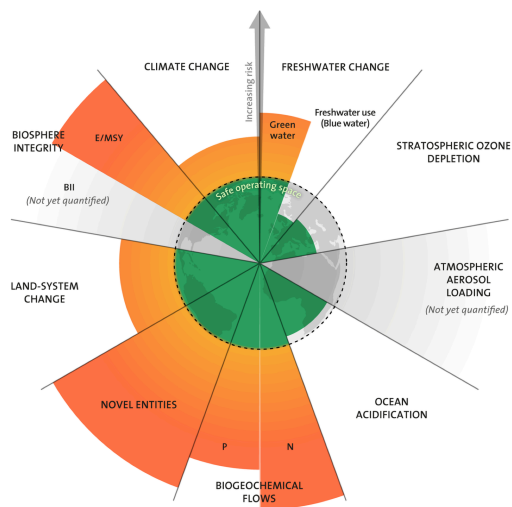
De overheid heeft de plicht gezondheid en milieu te beschermen en te bevorderen; gezondheid en welzijn van mens, dier en natuur zou dus altijd leidend moeten zijn.

Planetaire gezondheid is humane gezondheid

Twee entiteiten die vaak apart benoemd en besproken worden maar feitelijk hetzelfde zijn.

Alle planetaire grenzen zijn extreem overschreden en de aanpak van de klimaat noodtoestand en biodiversiteit en natuurherstel moet de eerste prioriteit hebben om ook sociaal-maatschappelijke doelen en economische doelen te realiseren.

Het efficiëntie paradigma is te lang en inmiddels destructief leidend geweest. Daar passen producten die bijdragen aan verdere destructie niet bij.

Advies:

- Verbied glyfosaat voor mens, dier en natuur
- Gezondheid en welzijn moet altijd lijdend zijn boven het, vaak destructieve, efficiëntie paradigma.
- Volg de afspraken en richtlijnen binnen de Green Deal, Farm to Forks strategie en Chemicals strategy van de EU. Daar past voortzetting glyfosaat niet in.
- Maak eenduidig beleid in samenhang met de betrokken departementen.
- Zet in op een landbouwsysteem (Caring Farmers, Groenboerenplan) wat natuur-inclusief, biologisch en grondgebonden is.
- Zorg dat het landbouwakkoord een voedselakkoord is waarin gezondheid en welzijn leidend is.

Patrick Deckers, voorzitter Caring Doctors

